

MAZMUNY

1. JEMGYÛETDÄKI EKOLOGIK SAGLYGY ÖÑE SÛRMEK.....	1
Saglyk howandarlary mergini togtadyrlar.	2
Özgerişlikler ugrunda bile zähmet çekmek	3
Saglyk guramasynyň geçiren işleriniň üstünlikli bolmagynyň sebäpleri	4
Ekologik saglyk baradaky bilimiň artmagy.....	5
Bagsyz baýyrlar üçeksiz jaýlara meňzeýär.....	6
Meseläniň ilkinji sebäpleriniň ýüze çykarylmagy.....	7
Ekologik saglygyň ökde howandarlary bolmagy öwrenýäris.....	8
2. JEMGYÛET SAGLYGYNYŇ ÄHMIÛETINE DÛŞÛNIP, DEGIŞLI ÇÄRELERI GEÇIRMEK.....	11
Ekologik saglygy gazanmak üçin çäreler toplumyny geçirmek	12
Özgerişlik üçin wagt gerek	13
Öwretmek we mobilizlemek üçin geçirilýän çäreler.....	14
Aýallar hem öz pikirlerini mälim edesi gelyändir.....	14
Gönükdiriji söhbetdeşlikler	15
Ilatyň ýaşayan çäkleriniň kartasyny düzmek	15
Oba (şäher) ilatynyň zerurlyklaryny anyklamak.....	15
Saglyk gezelençleri	16
Wagtyň geçmegi bilen bolan özgerişlikler	16
Surat çekmeklik.....	16
Jemgyýetçilik synlaryny geçirmek	17
Teatr.....	17
Hereket etmek boýunça gollanma	19
3. TEBIGY BAÝLYKLARY HEMMELER ÜÇIN GORAMAK.....	21
Saglyk kynçylyklarynyň ekologik sebäpleri	22
Hususy bähbitli gözegçilik saglygymyz üçin zyýanlydyr.....	24
Jemgyýetçilik guramalarynyň döredilmegi	25
Durnuklylyk usuly ekologik kynçylyklarynyň önüni alýar	26
Ýaşayş ulgamyna sarpa goýmak	27
Tebigat bilen işlemek.....	30
Daşky gurşawyň hapalanmagy zerarly döreýän zyýanyň önüni almak	32
Seresaplylyk ýörelgesi	32
Dünyä möçberindäki maýlama	33
4. EKOLOGIK HUKUK WE ADALATLYLYK.....	35
Bhopaldaky zäherli gaz betbagtçylygy.....	36
Hukuk we adalatlylyk ugrunda göreş.....	37
Zäherli maddalaryň bedenimize aralaşmagy	40
Daşky gurşawy goramak üçin hassahanalaryň gurulmagy	40
Özgerişlikler üçin geçirilýän işler	42
Ýerlikli töwekgellik? Ol kim üçin ýerlikli.....	43

5. ZYÝANLY SUWUŇ DÖREDÝÄN SAGLYK KYNÇYLYKLARY	45
Ýeterlik mukdardaky suw hem zyýansyz suw ýaly örän möhümdir	46
Aýallaryň kynçylyklary.....	46
Suwy haýsy zatlar howply edýär?.....	47
Timoti hakynda gürrüň	47
Mikroblaryň we gurçuklaryň keselleri ýaýradyşy.....	49
Amaly okuw: Içgeçme keselleri nähili ýaýraýar?	50
Içgeçme keselleri	51
Içgeçme keselleriniň bejerilişi	51
Regidratasiya içgisiniň taýýarlanylşy	53
Amaly okuw: Içgeçme keselleriniň ýaýramagynyň önüni almak	54
Gwineý gurçugy	55
Gan sorujylar (şistozomatoz, bilsgarioz, balykgulak gyzyrmasy).....	56
Mikroblaryň we gurçuklaryň ýaýramagynyň önüni almak	57
Suwuň zäherlenmegi	59
Söhbetdeşlik üçin surat: Zäherli himikatlar suwa nähili aralaşýarlar?.....	59
Zäherli taşlandylaryň önüni almak.....	60
Söhbetdeşlik: "Howpsuz" suwdaky myşýak.....	61
Ýeterlik mukdardaky howpsuz suwa hukukly bolmak.....	62
Söhbetdeşlik: Hyzmatdaşlyk suw üpjünçiligini gowulandyryýar.....	62
Suwy çüýşelerde saklamak we olary satmak hukugy	63
6. ILATYŇ SUWUNY GORAMAK	65
Suw we ilat saglygy	66
Gürrüňdeşlik: Senagat ilatyň suwuny elinden alýar.....	67
Ilatyň habarly bolmagyny gazanmak	68
Amaly okuw: Siziň suwuňyz hakykatdan hem zyýansyzmy?.....	69
Suw üpjünçiligini gowulandyryň	70
Aýallaryň işleri meýilleşdirmekdäki orny	72
Amaly okuw: 2 tegelek	72
Gürrüňdeşlik: Oba ýaşajylary ösüşiň işgärlerine öwredýärler.....	74
Suw çeşmelerini goraň	75
Goralýan guýular.....	76
Howpsuz guýular we howdanlar babatda edilmeli ädimler.....	77
Hojalygyňyzyň guýularyny goraň.....	79
Guýulardan suw çykarmak.....	83
Öz çeşmäňizi goraň	84
Ýagyş suwuny ýygnamak.....	86
Gürrüňdeşlik: Çölde ýagyş suwuny ýygnamak.....	87
Suw daşalanda howpsuzlygy saklamak	88
Gürrüňdeşlik: Aýallar we erkekler suw hakynda gepleşýärler.....	89
Suwy arassa saklaň.....	90
Amaly okuw: Agyz suwy nähili hapalanypdy?	90
Agyz suwuny zyýansyzlandyryň	92
Suwy durlanýança goýmak.....	93

Suwy süzgüçden süzmek	94
Suwy zyýansyzlandyrmak.....	97
Ýuwundy (ulanylan) suwlar: kynçylykmy ýa-da baýlyk	100
7. HAJATHANALARYŇ GURLUŞYGY	103
Arassaçylyk çärelerini ýaýbaňlandyrmak	104
Adamlar näme üçin hajathana gurunýarlar?	105
Hajathanalary meýilleşdirmek.....	106
Aýallaryň we erkekleriň talaplary tapawutlydyr	108
Amaly okuw: Aýallaryň hajathanalar babatdaky kynçylyklaryny çözmek	110
Hajathanalardan peýdalanmaklygy ýeňilleşdirmek	111
Çagalar üçin niýetlenen hajathanalar	112
Adatdan daşary ýagdaýlarda arassaçylygy saklamak	113
Uly we kiçi şäherlerde arassaçylygy saklamak	114
Gürrüň: Şäher ilaty we arassaçylyk çäreleri	115
Akdyrylýan hapa suw meselesi.....	116
Gürrüň: Adamlar öz hususy zeýakabalaryny gurýarlar	117
Hajathanalary saýlamak.....	118
Hajathanalary nirede gurmaly.....	119
Ýapyk gazma hajathanalary.....	120
Ýelejiredilýän we amatly gazma hajathanalary.....	123
Ekologik hajathanalar.....	124
Baglary ekmek üçin organiki dökünli hajathana	126
2 çukurly organiki dökünli hajathana.....	128
Peşew äkidiji gury hajathanalar	129
Peşewden taýýarlanylýan dökün	134
Suw akdyrylyp ýuwulýan hajathanalar.....	136
Amaly okuw: Dogry hajathanany saýlamak	138
8. ÇYBYNLAR ZERARLY DÖREÝÄN KESELLER	141
Çybynlar zerarly döreyän keseller	141
Gürrüň: Transamazon magistralynda dörän gyzyrma keseli.....	142
Çybynlar keseli nähili döreyär	143
Gyzyrma keseli.....	144
Hemmeler üçin bejergi	146
Denge gyzdymasy	147
Sary gyzdyma	148
Çybynlara garşy jemgyýetçilik gözegçiligi	149
Insektisidlerden peýdalanmak	150
Gürrüň: Gyzdymanyň önüni almak üçin çybynlary ýok etmelidir	152
9. SUW TOPLAÝJY ÇÄKLERI GORAMAK	155
Suw toplaýjy çäkleriň işleýşi	156
Suwuň tebigatda aýlawly hereketi.....	156
Suw toplaýjy çäkler suwy we topragy goraýar.....	157
Tejribe sapagy: Suw toplaýjy çäkleri döretmek	158

Hekaýa : Aguan jülgesindäki suw toplaýjy çäkleriň zaýalanmagy.....	159
Zaýalanan suw toplaýjy çäkleriň saglyga ýetirýän täsiri.....	160
Suw toplaýjy çäkleri goramak we dikeltmek	161
Suw toplaýjy çäkleri goramagyň bähbitleri	162
Hekaýa: Aguan jülgesinde ýaşaýan adamlaryň saglyk ýagdaýynyň gowulanmagy (dowamy).....	163
Suw toplaýjy çäkleriniň taslamasyny meýilnamalaşdyрма.....	164
Suw akymyny dolandyrmak	167
Uly şäherlerdäki we şäherçelerdäki suw toplaýjy çäkler.....	168
Iri bentleriň saglyga ýetirýän zyýany.....	169
Hekaýa: Ýaki şäherçesiniň ilatynyň iri bent zerarly kesellere sezewar edilmegi.....	169
Bentleriň akymdan ýokarda we aşakda döredýän kynçylyklary	170
Iri bentleriň alternatiwalary.....	172
Hekaýa: Taýpalaryň özara hyzmatdaşlygy Ýukon derýasyny gorayar	173
10. TOKAÝLAR	175
Hekaýa: “Gök guşak” hereketi.....	176
Tokaýlar we saglyk	177
Aýallaryň gerdene düşýän ýük	180
Tokaýlar we ýaşayyş serişdeleri	181
Hekaýa: Tokaýlary we ýaşayyş serişdelerini goramak	182
Ekosýahatçylyk.....	183
Tokaýyň agaç materiallardan başga önümleri.....	183
Hekaýa: Tokaýdan derman ösümlikleriň ýygnalmagy	184
Tokaýlaryň yok edilmegi.....	185
Tokaý dawa-jenjelleri.....	186
Tejribe sapagy: Sosiodramalar	186
Tokaýlardan durnukly peýdalanmak	189
Tejribe spagy: Hemmerliň bilimini ulanmak, her bir adamyň mätäçliklerini göz önüne tutmak.....	191
Tokaýy dolandyrmagyň meýilnamasyny düzmek	192
Tokaýy goramakdaky hyzmatdaşlyk	193
Hekaýa: Jeňňellerini goramak üçin bile işlemek.....	193
Tokaý goraghanalary.....	194
Hekaýa: Adamlara we baglara goldaw berýän tokaýçylyk	195
Tokaýlary dikeltmek.....	196
Baglary ekmek hemişe peýdalymy?	196
11. ÝERI DIKELTMEK WE BAGLARY EKMEK	199
Toprak pytramasynyň önüni almak.....	200
Hekaýa : DGG-niň işgärleri toprak pytramasynyň önüni almagy öwrenýärler.....	201
Zaýalanan ýerleri dikeltmek	202
Tebigy suksessiýa	202
Tohum ýumajyklaryny taýýarlamak	204
Hekaýa: Baglaryň kök urmagyna hemaýat etmek	205
Bag ekmeklik.....	206

Nahallary nahalhanada ösdürip ýetişdirmek	209
Suw akarlaryny we batgalyk ýerlerini dikeltmek	214
12. JEMGYÝETIŇ AZYK HOWPSUZLYGY	217
Hekaýa: Oba hojalygyny ýöretmekdäki özgerişlikler	218
Jemgyýetiň azyk howpsuzlygy diýlip nämä aýdylýar.....	220
Tejribe sapagy: 10 tohum	221
Azyk howpsuzlygy we iýmitlenme	222
Oba hojalygyk işleri özgerende, iýmit hem üýtgeýär.....	223
Hekaýa: Iýmitleniş düzgünleriniň üýtgemegi amerikan indeýesleriniň saglygyna täsir etmegi.....	224
Ýerli azyk howpsuzlygyny kämilleşdirmek.....	225
Jemgyýetiň azyk taslamalary.....	226
Hekaýa: AIW we AIDS-den ejir çeken ýetimler üçin ýaş daýhanlaryň meýdan mekdebi	228
Şäheriň azyk howpsuzlygy	229
Hekaýa: Halk dükany.....	229
Hökümet şäherlerde azyk howpsuzlygyny üpjün etmelidir	230
Şäherleridäki durnukly azyk syýasaty	230
Açlygyň sosial we syýasy sebäpleri.....	231
Hususy birleşmeler azyk howpsuzlygyna gözegçilik edýär.....	231
Hekaýa: Gurakçylyga garşy göreşmek üçin ýitip giden tohumlaryň dikeldilmegi.....	232
Azyk garaşsyzlygy ynsan hukuklarynyň biridir	235
Hekaýa: “Via Campesina” adamlaryň azyga gözegçilik etmeklerini öňe sürýär	235
13. GENETIKI ÖZGERDILEN AZYK ÖNÜMLERINIŇ ÝALAN WADASY	237
Daýhanlar pagtanyň genetiki özgerdilmegine garşy çykýarlar.....	238
Ösümlikleriň adaty seçgisi	239
Genetiki özgerdilen ösümlikleriň adaty ösümliklerden tapawudy.....	240
Genetiki özgerdilen ekinleriň bahasy.....	240
Genetiki özgerdilen azyk önümleri we saglyk.....	241
Aziyadaky “altyn şaly”	242
Genetiki özgerdilen ekinleriň daşky gurşawa ýetirýän täsiri	243
Soň öküneniňden, öňünden gamyny iýeniň ýagşydyr	244
Tohumlyk dänäniň we iýmitiň genetiki özgerdiligini nädip bilmeli.....	244
Garşylyk görkezýän ene tohumlyk däneleri.....	245
Genetiki özgerdilen iýmitiň azyk kömegi hökmünde berilmegi	245
Tohumlyk dänelerini goraýan jemgyýetler	246
Oba ýaşajylary tohumlyk däneleriniň alyş-çalşygyny gurnaýarlar	246
14. PESTISIDLER ZÄHERDIR	249
Pestisidler saglyk kynçylyklarynyň döremegine sebäp bolýar	252
Çagalalar we pestisid zäherlenmesi.....	253
Çagalary pestisidlerden goramak.....	254
Hekaýa: Oba ilaty pestisid zäherlenmesine garşy göreşýär	254
Pestisid zäherlenmesinde berilýän bejergi	256

Pestisidler bedene nähili düşýär	260
Pestisidleriň saglyga täsir etmeginiň uzak wagtlaýyn netijeleri.....	261
Pestisid zäherlenmesi beýleki kesellere meňzäp biler	264
Hekaýa: Lukmanlar käwagt jogap berip bilmeýärler	265
Tejribe sapagy: Bedeniň şekilini çyzmak	266
Pestisidleriň zyýany azaltmak	267
lýimitdäki pestisidler	271
Öýdäki zyýanly mör-möjeklere garşy göreşmek	271
Pestisidler daşky gurşawa zyýan ýetirýär.....	272
Pestisidlere durnuklylyk	273
Pestisidler boýunça okuw sapagy.....	274
Daýhanlar garaşsyz bolmak üçin birleşýärler.....	274
Tejribe sapagy: Pestisidler baradaky çözümleriň suratyny çekmek.....	275
Tejribe işi: Pestisidli gaplaryň daşyndaky ýazgylary okamak we olara düşünmek	276
15. OBA HOJALYGyny DURNUKLY USULLAR ARKALY ALYP BARMAK.....	279
Hekaýa: Huan, Pedro we “Mitç” atly tupan	280
Oba hojalygyny saglyk we durmuş abadançylygy üçin ýöretmek	281
Topragy gowulandyrmak	282
Tejribe sapagy: Topragy öwrenmek	284
Sideral dökünler we örtüji ekinler.....	285
Mulça	286
Organiki dökünler	287
Kompost	287
Topragy pytramadan goramak	289
Tejribe sapagy: Ýaguş ösümlüksiz meýdana nähili täsir edýär	289
Sudury böwetler	290
Suwdan oýlanyşykly peýdalanmak	294
Hekaýa: Daş diwarlary toprak pytramasynyň önüni alyp, suwy tygşytlayarlar	295
Zyýanly mör-möjeklere we ösümlikleriň kesellerine garşy göreşmek	296
Ösümlikleriň keselleri	301
Baglary we ekinleri utgaşdyryp ekmek	302
Tohumlary aýap saklamak	303
Azyk önümlerini saklamak	305
Mallary köpeltmek	307
Balykçylyk	309
Şäherde oba hojalygynyň durnukly usullaryny ulanmak	310
Hekaýa: Şäher yerinde oba hojalygyny alyp barma gülläp ösýär.....	312
Oba hojalyk önümleriniň marketingi	313
Hekaýa: Daýhanlar azyk önümlerini satmakda hyzmatdaşlyk edýärler	315
Daýhanlaryň meýdan mekdepleri	316
Hekaýa: Daýhanlaryň meýdan mekdepleri endikleri we ynamy ösdürýär.....	316
16. ZÄHERLI HIMIKATLARYŇ ZYÝANY.....	319
Hekaýa: Söýgi kanalyňyň himikatlardan hapalanmagy	320
Zäherli himikatlaryň ýetirýän zyýany	321

Himikatlaryň çagalara ýetirýän zyýany	322
Önelgelilik ulgamynyň saglyk meseleleri	325
Düwnük (rak) keseli	327
Öýkeniň saglyk meseleleri	330
Dowamly bronhit	331
Demgysma	332
Asbestoz	332
Himikatlaryň nerw ulgamyna ýetirýän zyýany	332
Himikatlaryň derä ýetirýän zyýany	332
Köp sanly himiki duýgurlyk	333
Himikatlaryň adam bedenine agram salmagy	333
Zäherli garyndylar	334
Zäherleriň daşky gurşawdaky aýlawy	335
Tejribe sapagy: Ölüm howply gatnaşyklar	336
Agyr metallar	337
Simap bilen zäherlenme	338
Durnukly organiki hapalaýjylar	340
Radiasiýa	342
Hekaýa: Oba ilaty radiasiýa şikeslenmesine garşy çykyar	344
Zäherlenme şikeslerini bejermek	345
Sambhawna hassahanasy	345
17. SAGDYN ÖÝ	349
Öýüň saglyk meseleleri	350
Öýüň howasynyň hapalanmagy	352
Hekaýa: Gowulandyrylan ýelejiretme köp meseleleri çözüär	353
Bogujy gaz bilen zäherlenme	354
Çilim çekmek	355
Inçekesel	356
Allergiki täsirlilik	357
Tozan we tozan sakyrtygalary	357
Heň	358
Amatlaşdyrylan peçler	359
Hekaýa: Aýallar peçleri ýylytmak we hoşboý ys üçin amatlaşdyryarlar	359
Nahar taýýarlamak we jaýlary ýylytmak üçin ýangyç	363
Ýangyn howpsuzlygy	365
Zyýanly mör-möjeklere we gemrijilere garşy göreşmek	366
Öýdäki zäherler	368
Gurşun bilen zäherlenme	368
Asbestoz	371
Mebelde we matada bolýan zäherler	372
Arassalaýjy serişdeler	372
Hekaýa: Öýi adaty serişdeler bilen arassalamak saglygy goraýar	374
Iýmiti howpsuz taýýarlamak	375
Öýde iýmitden geçýän keselleriň önüni almak	375

Işden öýe howply maddalary getirmän	376
Sagdyn öýüň gurluşygy	377
Gurluşyk materiallary saýlamak	379
Hekaýa: Ýetginjekler gowulandyrylan gurluşyk materiallary öndürýärler	380
Gurluşyk taslamalaryny bilelikde taýýarlamak	384
Hekaýa: Jaýlaryň we jemgyýet bileleşikleriň gurluşygy	385
18. GATY GALYNDYLAR: SAGLYGA HOWP SALÝAN GALYNDYLARY PEÝDALY	
SERIŞDELERE ÖWÜRMEK	387
Hekaýa: Esin öz saglygyny gowulandyryp, hormata mynasyp bolýar	388
Käbir galyndylar dargamaýar	389
Galyndylaryň ýaramaz dolandyrylmagy we zir-zibilleriň garyşdyrylmagy	390
Ýowar geçirmek we serişdeleri dikeltmek	391
Tejribe sapagy: Zir-zibiller meselesini çözmek üçin gurnalýan	
köpçülikleýin gezelençler	391
Zir-zibiller nagt pula satyn alynýar	395
Jemgyýetiň gaty galyndylar boýunça maksatnamasy	396
Galyndylaryň azaldylmagy	396
Hekaýa: Polietilen paketleriň gadagan edilmegi	397
Galyndylary bölüşdirmek	398
Komposty taýýarlamak: Organiki galyndylary döküne öwürmek	400
Hekaýa: Kompostlamak we galyndylary işlemek	401
Gaýtadan ulanyp bolýan zatlaryň baryny ulanyň	404
Gaýtadan ulanmak zir-zibili serişdelere öwürýär	404
Zir-zibili ýygnamak, saklamak we daşamak	406
Jemgyýetde serişdeleri täzedan dikeltmek merkeziniň işläp başlamagy	407
Hekaýa: Serişdeleri täzedan dikeldiş merkezleri	408
Zir-zibillerden howpsuz dynmak	409
Zäherli taşlandylar	410
Zir-zibili arassaçylyk çukurlarynda gömmek	412
Galyndylaryň mukdaryny nola barabar etmek	416
Zir-zibiller we kanun	417
Hekaýa: Filippinler zil-zibiller baradaky kanunlary güýçlendirdiler	417
19. LUKMANÇYLYK GALYNDYLARY	419
Lukmançylyk galyndylary sebäpli döreýän saglyk kynçylyklary	420
Gürrüň: Sengunyň kesele ýolukmagy	421
Ýakylyan galyndylar bilen bagly meseleler	423
Lukmançylyk galyndylarynyň zyýanynyň önüni almak	424
Galyndylary azaltmak	425
Galyndylary bölmek	426
Galyndylary saklamak we daşamak	427
Galyndylar bilen işlenilende ýüze çykyp biljek zyýanyň önüni almak	427
Galyndylary zyýansyzlandyrmak (dezinfesirlemek)	428
Himikatlar bilen zyýansyzlandyrmak	429
Hlor bilen zyýansyzlandyrmak	430

Yokary temperatura bilen zyýansyzlandyrmak.....	432
Ýiti gurallary zyýansyzlandyrmak we ýok etmek.....	434
Ýokançly galyndylardan dynmak	436
Immunizasiýa maksatnamalary	437
Lukmançylyk galyndylaryny gömmek.....	438
Himiki galyndylary howpsuz ýok etmek	440
Tejribe sapagy: Lukmançylyk galyndylaryna baha bermek.....	443
Jemgyýetiň çözügütleri	447
20. ZÄHERLERIŇ ZYÝANLY TÄSIRINI AZALTMAK WE ÖŇÜNI ALMAK.....	449
Zäherlerden gaça durmak we olara gözegçilik etmek.....	450
Biz kompaniýalary arassaçylygy saklamaga mejbur edip bileris	451
Gizlin kemçilikler we olardan ejir çekýänler	452
Howanyň hapalanmagy.....	454
Howanyň hapalanmazlygyna gözegçilik etmek	455
Hekaýa: “Bedre” usulyny ulanýan toparyň işi	456
Arassa önümçilik.....	458
Arassa kiçi kärhanalar.....	459
Hekaýa: Teletin zawodlaryndaky arassa önümçilik	461
Hekaýa: Arassa önümçiligiň hoşboý ysy	462
Zäherli galyndylaryň howply ýerleşdirilmegi.....	463
Hekaýa: Afrikanyň Ammar Taslamasy	463
Zäher söwdasy.....	465
Hekaýa: Zäherli galyndylaryňyzy alyp, zzyňyza gaýdyň	465
Hekaýa: Saglyk üçin ylgamak	466
Zäherli galyndylary ýok etmek boýunça halkara ylalaşyklary	467
Tejribe sapagy: “Ýylanlar we basgançaklar” oýny	468
21. MAGDAN GAZYP ALÝAN SENAGAT WE SAGLYK.....	471
Magdan gazyp alýan senagat bilen bagly saglyk meseleleri	472
Hekaýa: Magdan gazyp alýan senagat we Daýneh taýpasynyň saglyk kynçylyklary.....	473
Ýaşayyş meseleleri	474
Çagalary goramak.....	475
Hekaýa: Şahtaçylaryň çagalary üçin mekdep we iýmit	475
Tozan zerarly döreyän keseller	476
Hekaýa: Silikoz keseline ýolugan şahtaçylaryň bejerilişi.....	480
Inçekesel	481
Hapalanan suw.....	482
Hekaýa: Ýerli ilatyň agzybir hereketleri derýany halas edýär	483
Kändäki turşulyk zeýkeşi.....	484
Magdan gazyp alýan senagatda ulanylýan himikatlar	485
Agyr metallar	487
Simap zäherlenmesi	488
Uran radiasiýasy.....	491
Känlerdäki howpsuzlyk	492
Şahtaçylaryň ýaşayşyny gowulandyrmak boýunça guramalar	493

Hekaýa: Şahtaçy aýallar öz hukuklary ugrunda göreşýärler	493
Korporasiýalaryň jogapkärçiligi.....	494
Hekaýa: Asbest känleriniň işçileri kazyýetde ýeňiş gazanýarlar	494
Kän ýapylanda.....	495
Magdan gazyp alýan senagatyň jogapkärçiligi.....	497
22. NEBIT, KESELLER WE ADAM HUKUKLARY	499
Nebit we ilatyň saglyk ýagdaýy.....	500
Nebit senagatyndan ejir çekýän ilat saglyk ýagdaýyny öwrenýär	500
Nebit agyr keselleriň döremegine sebäp bolýar	506
Nebit öndürmegiň her tapgyry zyýanlydyr.....	508
Gaz alawlary	511
Hekaýa: Alawlary söndürüp bolar	512
Nebiti gaýtadan işleýän zawodlar	513
Nebitiň dökülmegi.....	514
Tejribe sapagy: Nebit suw bilen garyşýarmy?	514
Nebit dökülen ýerleri arassalamak	516
Hekaýa: Dökülen nebiti arassalan işçileriň kesellemegi.....	516
Adatdan daşary ýagdaýlaryň howpsuzlyk meýilmamasyny düzüň	518
Nebit zerarly şikeslenen ýerleriň dikeldilmegi.....	520
Hekaýa: Dökülen nebiti aýyrmagyň täze usuly	520
Ekololiki adalatlyk.....	521
Hekaýa: Aýallar nebitiň ulanylmagyna garşy çykýarlar	521
Nebit we kanun.....	522
Hekaýa: Teksako garşy işiň gozgalmagy	522
23. EKOLOGIK TAÝDAN ARASSA ENERGIÝA.....	524
Elektroenergiýanyň öndürilişi.....	526
Gaýtadan dikeldilmeyän energiýa zerarly döreyän saglyk kynçylyklary	527
Ekologik taýdan arassa energiýanyň peýdasy we çykdaýsý	528
Energiýany paýlamak	530
Hekaýa: Gün batareýleri arkaly işleýän oba hassahanalary	531
Elektroenergiýany has oňat ulanmak.....	532
Daşamak	533
Kiçi bentler.....	534
Hekaýa: Mikrogidroenergetika adamlary hyzmatdaşlyk üçin birleşdirýär	535
Ýel energiýasy	536
Gün energiýasy	537
Hekaýa: Mikrokredit gün energiýasyny maliýeleşdirýär	539
Biomassa energiýasy	540
Biogaz	540
Hekaýa: Biogaz oba ilatyny energiýa bilen üpjün edýär	542
Welosiped energiýasy	543
Hekaýa: Maýýa Pedal welosipediň energiýasy.....	543

GOŞUNDY A: HOWPSUZLYK WE ADATDAN DAŞARY ÝAGDAÝLAR.....	544
Adatdan daşary ýagdaýlaryň howpsuzlyk meýilnamasyny düzmek	545
Dermanhanajyk	546
Gorag egin-eşikler we enjamlar	548
Gorag maskalary	550
Dökülen himiki suwuklyk	552
Himikatlardan ýeten zyýanyň bejerilişi.....	553
Ýanyklaryň bejerilişi	555
Şok	556
Emeli dem bermek (agyzdan agza dem bermek).....	557
GOŞUNDY B: EKOLOGIK HUKUKLAR UGRUNDAKY	
GÖREŞDE KANUNLARYŇ ULANYLYŞY	558
Daşky gurşawa ýetirilýän täsire baha bermek (DGÝTB).....	559
Jemgyýetlere esaslanýan DGÝTB.....	562
Kazyýet derňewleri.....	563
Halkara hukugyndan peýdalanmak	566
Halkara ylalaşyklar	566
Halkara ýygnaqlar we ýörite çäreler	568
SÖZLÜK	569
İNDEKS.....	583